UUS EESTI
PÄRNU UUDISED

Toimetus: Pärnu, Kalevi (end. Rüütli) tän. 30, tel. 19 ja 3-26.
Talitus: Pärnu, Kalevi tän. 27, tel. 5-26.
Vastutav toimetaja: August Murd.
Väljaandja: K.-ü. „Uus Eesti".

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 sent., esiküljel 10 sent. ja tekstis 12 sent. mm.

Tellimishinnad: 1 kuu Kr. 1.—, 3 kuud . 2.70, 6 kuud . 5.40

Kogu „Uus Eestiga" 1 kuu Kr. 3.—, 3 kuud . 8.10, 6 kuud . 16.—

Nr. 100. Teisipäeval, 7. mail 1940. a. III aastakäik

Pärnus avati kunsti rändnäitus

Esineb 40 autorit enam kui 100 tööga

Eesti Kujutavate Kunstnike Nelkühingu poolt Kristjan Raua nimelise Eesti kunstiaasta puhul korraldatav kunstirändnäitus avati pühapäeval, 5. mail kl. 12 päeval Pärnus end. saksa gümnaasiumi ruumides. Näituse avamisajaks kogunes kohale kahjuks wähem kui wiiskümmend inimest. Sissejuhatawad sõnad awamiseks ütles kunstnik A. Süwalo, paludes näitust awada Pärnu linnapea P. Suwel. Wiimane märkis muuseas, et käesolew aasta on mujal maailmas rikas mitmesuguste keeruliste sündmuste poolest, kuna meie sellewastu elame rahulikku waikelu, mida mitmekesistame waimsete ja muude awaldustega. Samal ajal kui Lääne-Euroopas ja Põhja-Euroopas käib lõhkumine ning häwitamine, loome meie uusi wäärtusi ja teeme oma elu sisukamaks. Uheks elu kujundajaks ja meie loomisjõu näiteks on ka Pärnu saabunud ERKNÜ rändnäitus. Kõneleja soowis näitusele head kordaminekut ja ta rohkearwulist külastamist Pärnu publiku poolt, mille järele tunnistaski näituse awatuks.

Teisena kõneles Pärnu maawanem J. Marksoo, üteldes et suurrahwastel on wõimalus relwadega korda saata suuri tegusid, wäikerahwad, nende seas ka meie, peame aga end maksma panema oma waimuga, kuna wäikerahwa relwaks on looming. Kõneleja awaldas lootust, et awatud kunstinäitus sundab rahwast lähendada kunstile ja kunsti rahwale, milleks andis edasi parimaid kordaminekusoowe Pärnu maawalitsuselt ja Pärnu maakonna elanikelt.

Awamise järele tutwustid kohalolejad lähemalt wäljapanekutega, milliseid on kokku 40 autorilt üle 100 ning mis on asetatud suurde gümn. saali ja kahte klassiruumi.

Päewa kestel külastas kunstinäitust, mis jääb awatuks 15. maini, üsna rohkelt inimesi. Pärnust wiiakse näitus Wiljandi ja Wiljandist Rakwerre ning Narwa.

Kunstiaasta üritusi Pärnus

Korraldatakse Kr. Raua sünnipäewaaktus, loenguid ja näitusi

Laupäewa õhtul peeti Pärnu linnapea kabinetis kohalike seltskondlike organisatsioonide ja asutuste esindajate nõupidamine kunstiaasta korraldamise asjus Pärnus ja Pärnumaal. Kokku oli tulnud paarkümmend inimesi, kes moodustab kunstiaasta kohaliku komitee. Koosolejate poolt waliti komitee juhatusse linnapea P. Suwe, maawanem J. Marksoo, kunstnikud E. Leps ja A. Süwalo, dir. W. Sumberg ja koolide inspektorid A. Tamm ning Wiilup. Koosolekul arutati pikemalt kunstiaasta tööprogrammi teostamist Pärnus ja maakonnas ning otsustati korraldada Kr. Raua sünnipäewaaktus, loengute sari kunstiküsimustest Pärnus ja maakonnas, mõni näitus jne.

Kunstnik E. Leps annab seletusi kunstinäituse kohta

Kristjan Raua nimelise Eesti kunstiaasta puhul Pärnus pühapäewal awatud kunstinäitusel annab täna, teisip., ja ülehomme, neljap., külastajatele wäljapanekute kohta lähemaid seletusi kunstnik E. Leps. Seletusi antatse kl. 11—2 ja kl. 1/2 5—7. Asjasthuwitatuil tuleks näitust külastada seepärast nimet. päewadel ja kellaaegadel.

Näitust suuremates gruppides külastajaile on kunstnik E. Leps walmis seletusi andma ka teistel kellaaegadel. Gruppidel tuleks wast. soowist teatada näituse kassasse.

Sobivamaid valmisriideid

leiate ainult

Riide- ja valmisriiete ärist

M. FELL, Kalevi 51, tel. 769.

Järelmaks võimaldatud.

Surmaga lõppenud õnnetus

Uulu filla juurest leiti maanteelt meelemärkuseta mees, kes hiljem suri

Pühapäewa hilisõhtul leidis juhuslikult möödasõitnud weoauto juht Tartu-Pärnu I kl. maanteelt, paarkümmend meetrit Uulu filiaalt Pärnu poole meelemärkuseta mehe, kellel leidus wigastusi peas ja kätel. Weoauto juht informeeris leiust politseid, kelle korraldusel mees toimetati Pärnu linnahaiglasse. Wigastusaanu, kes tema juurest leitud dokumentide järele osutus Tahkuranna wallas elutsenud Alfred Laas'iks, suri haiglas meelemärkuseta tulemata esmaspäewa warahommikul.

Politseilisel juurdlusel pole seni weel selgunud, mis põhjusel A. Laas surma sai. Kuna sündmuskohalt leiti ka jalgratas, mille esimene ratas oli purunenud, siis wõib arwata, et mees jalgrattal sõites jäi auto alla. Teiselt küljelt aga wõib ka arwata, et mees ise kuidagi jalgrattalt kukkus, seda enam, et ta leidmisel lõhnas tugewasti alkoholi järele. Tema taskust leiti 1/4-liitriline pudel riigiwiinaga.

Sündmust selgitawad ametiwõimud. Juurdlust raskendab asjolu, et õnnetusel ei olnud pealtnägijaid.

Lastevankrid ja lastekärud

suures valikus kodu- ja välismaa omad.

O. Viegandt,
Kalevi tn. 24. Tel 217.

Murti sisse „Puhk ja poegade" Pärnu osak. ruumidesse

Esmaspäewa hommikul teatas kaubamaja „Puhk ja pojad" Pärnu osakonna juhataja, et öösel wastu esmaspäewa on nimetatud kaubamajas pandud toime murdwargus. Wargad on kaubamaja tunginud akna purustamise teel. Sissemurdjad on lõhkunud lahti rahalaeka ja wiinud sealt ära wahetusraha mõnekümne krooni suuruses summas. Kaup on jäetud puutumata.

Hooaja uudised kõik kohal daamide ja härrade

valmisriietest

Suur valik. Hea töö. Järelmaks võimalik.

P. s. Võtan tellimisi vastu üliriietele oma kui ka tellija materjalist.

A. Miskin Kalevi t. 26.

Linnapea sõitis Tallinna

Pärnu linnapea P. Suwe sõitis teisipäewaks ja kolmapäewaks Tallinna mitmesuguste linna asjadega.

Tutwuti kodutütarde laagriplatsiga

Kaitseliidu peastaabi ülem ja kodutütarde wanem käisid Walgerannas

Eile, esmaspäewal, wiibisid Pärnus kaitseliidu peastaabi ülem kol. A. Walder ja kodutütarde wanem prl. Salme Pruuden. Külalised käisid kaitseliidu Pärnumaa malewa pealiku kol.-ltn. T. Awingo saatel Walgerannas, kus tutwusid lähemalt wabatiigi walitsuse poolt kodutütardele mõne aasta eest kingitud laagriplatsiga. Nagu teada, kawatsetakse Walgeranda rajada kodutütarde alaline suwine laagerlinn. Selleks on kawatsus Walgeranna metsa püstitada rida hooneid. Koos külalistega käis Walgerannas ka Pärnu arhitekt M. Meriwälja, kelle poolt on projekteeritud ehitada kawatsetawate hoonete kawandid.

*

Nagu meie asjale lähedalseiswatest ringkondadest sel puhul kuuleme, tahetakse laagerlinna ehituste püstitamisega Walgeranda alguse teha juba käesolewal kewadel. On tõenäoline, et tänawu asutakse ehitama ainult laagri peahoonet — suurt administratsioonihoonet, kuna teised wajalikud ehituse tulekse püstitamisele järgmistel aastatel.

Parvetustööd osalt lõpul

Mõned wesi parwetusi pidurdamas

Paari nädala eest alanud palkide parwetustööd on seni arenenud kõigiti normaalselt. Eile õhtuks või hiljemalt täna hommikuks loodetakse Reiu jõel parwetus täielikult lõpetada. Ka teistel Pärnu harujõgedelt on palgid juba tulnud alla ja praegu asuwad palkide peamassid Tori ümbruses. Wäheste wee tõttu on seal tekkinud mõningaid takistusi. Nõnda oldi sunnitud neil päewil ehitama Tori jõel palkidest sulgu, et kunstlikult tõsta weeseisu.

Palkide jõudmisega Reiu jõe suudmesse algab seal nende sorteerimine, mis normaalselt wältab umbes kuu aega.

Jalgrattad

suures valikus,

jalgratta osad ja kummid

soodsate hindadega. Järelmaks võimalik

O. Viegandt,
Kalevi tn. 24. Tel. 217.

500-kr. wõitja Pärnus

Lõppenud klassiloterii loosimine ei toonud Pärnu suuremaid wõite. Teada on waid üks „kesksmise" suurusega wõit, nimelt 500 kr., mis langes piletile nr. 51.306. See pilet oli müügil Pärnu Majaomanikkude Pangas, ning pileti omanikuks on pr. Sepp, Eesti Klubi ökonoom, kes elab samas majas, kus asub pank. Pr. Sepp on juba kauemat aega selle piletiga mänginud, kuid et ta senini midagi ei toonud, tahtis ta pileti ebasi anda. Juhuslikult on pilet aga talle siiski kätte jäänud, mis nüüd tõigi 500-kroonise wõidu.

Loomade jootmine ratsionaalsemaks!

Pärnumaa kontrollkarjades seni ainult 57 talu automaatjootmisega

Nagu Kontrollühingute Liidu poolt teostatud ankeedist — loomade jootmise ja lautade weswarustuse kohta — ilmneb, wõtab loomade jootmine üldiselt palju tööaega. Selle põhjuseks on peamiselt puudulik lautade weswarustuse korraldus ja iganenud loomade jootmise wiisid. Nii kasutatakse praegu Pärnumaal automaatjootmist, kui kõige otstarbekohasemat seadeldist loomade jootmisel, 1108-st kontrollmajapidamisest ainult 57-es ehk 5,1%-s taludes. Kaewust wee loomadele ette künadesse toimetawad pumpamise teel 35 talu (3,2%). Waldawam enamus talusid, 779 talu (70,3%), kannab loomadele joogiwee pangedega künadesse ja lõpuks on weel 256 ehk 23,1% kontrollitalusid majapidamist, kus loomadele wiiakse pangedega wesi ette ja jondetakse sealt, milline on üks aeganõudwaim wiis.

Ka loomadele tarwisminewa wee lauta toimetamine sünnib enamuses primitiiwsel wiisil. Nii 506 ehk 45,7% taludes Pärnumaa kontrollmajapidamistest toimetatakse wesi lauta taas pangedega kandes. Pumpamise teel läheb wesi lauta 321 talul (29,0%), 94 talus (8,4%) sündis see hobusega wedades jne. Et loomadele wee saamist hõlbustada on 187 talus (16,9%) tehtud kaew lauta.

Kaewudest wee wõtmine toimub 618 talul (55,8%) pumpamise teel ja 397 talul (35,8%) winnaga, koosuga jne. Wee pumpamise mehhaniseerimine pole suurt lewinud, waid see sünnib peamiselt inimjõul. Ainult 22 majapidamises toimub pumpamine mootorijõul ja 9-as tuulejõul.

Toodud andmeist nähtub, et mehaniseerimine lautade weswarustuse osas pole weel taludes suuremat pinda leidnud. Ilegi weewõtmine pumba abil ning wee edasijuhtimine torusid mööda, mis aitab wee hankimist palju kergendada, on paljudes taludes wõrdlemisi föödis ala ja siin oleks mõnedki wõimalused kalli inimtööjõu kulu wähendamiseks.

V. R.

Tähelepanuks jalgrattaostjaile!

Oma rikkaliku tagavara tõttu müüme Saksa, Inglise, Taani ja teisi

Jalgrattaid

odava hinnaga.

F-ma **CHR. SARAPUU.**

Pärnus, Laidoneri tn. 6, telef. 1-69. Täielikum ladu tagavara osadest, nagu kummidest, pöidadest jne. jne.

Pärnus 3000 jalgratast

Linnawalitsusest on siiani jalgratta registreerimise märke ja numbreid antud wälja ümmarguselt 3000. Maksu — 2 kr. igalt rattalt — wõetakse wastu kuni 15. maini.

Olgu tähendatud, et warematel aastatel on sama ajani reg.-märke ja numbreid linnawalitsuse poolt wälja antud märksa rohkem.

Enge näiteringi lõppüritus

Enge Põllumeeste Seltsi näiteringis kestis lühemat aega lawakursus, kus instruktoriks oli wäitslawajõud Richard Stig. Möödunud pühapäewal lawastatigi tööturlemustena Uduweres A. Mägu samanimelise romaani järgi kuuldemänguks seatud dramatiseering „Taewa palge all."

Laewaliiklus algab warsti

Kuna Pärnu loht on jääst wabanenud, wõib laewaliiklus alata. Nagu sadamakaptenilt kuuldub, on laewade saabumist wälismaalt kui ka kodumaalt Pärnu sadamasse oodata tulewal nädalal, s. o. peale suwistepühi.

Teater

„Wastumürk" „Endlas"

Esimesel pühal tuleb „Endlas" esietenduse Hella Wouli joe uuem saawutus: wiisakas komöödia „Wastumürk", nimetatud „wiisakats" autori enese poolt.

Kuiwõrd komöödia wäärib seda nimetust, wõib näha esietenduse l.

„Wastumürk" tuleb pühadel ettekandele ainukordselt täesolewal hooajal. Nimetatud etendus on täesolewa teatrihooaja lõpp etenduseks ning ühtlasi seitsme lawategelase tuluõhtuks.

Teatribüroo.

Warastati 60-kr. jalgratas

Hendrik Merimaa, kelle elukoht Wiru tän. 4, awaldas kriminaalpolitseile, et Ria maanteel nr. 65 asetsewa maja seina ääres on warastatud temale kuulunud jalgratas, mille wäärtus 60 kr.

Talu kuurist „kadus" regi

Are wallas, Wesiti külas elutsew „Matsi" talu omanik Aleksei Matsalu awaldas kohalikule konstaablile, et tema lukustamata kuurist on warastatud üks rautatud regi, mille wäärtus 20 kr.

Täna hooaja lõppkontsert

Täna õhtul toimub Pärnu Helikunsti Seltsi meeskoorist hooaja lõppkontsert tütarlaste gümnaasiumi aulas. Kawas on rohkelt uusi helilöid, nende hulgas ka norra heliloojа E. Griegi „Olaw Trygwasson", mis esitatakse baritonisoolo ja klaverisaatega. Kontserdil on kaastegewad A. Welmet ja M. Kolliste klaveril ning bariton K. Palm. Kontserdi algus on kell 20.30.

Wiljandi Jalgpalli Klubi tuleb Pärnu

Wõistleb siin „Terwisega"

Teisel suwistepühal, 13. sp. tuleb s. o. „Terwise" jalgpalli meeskonnale külla Wiljandi Jalgpalli Klubi, kes wõistleb siin külakutsujega. Nimetatud meeskondade wahel on tänawu esmakordselt wä ja pandud rändkarikas, mida jäädawaks omandamiseks tuleb wõita kats aastat järjest wõi kolm aastat w. heidumisi. Igal aastal peetakse kats karikamängu, kus üks toimuks Pärnus ja teine Wiljandis.

90 kodutütart õppis massitoitlustamist

Kodutütarde Pärnumaa ringkonna korraldusel toimusid nii päewil Pärnus massitoitlustamise õppepäewad, millest wõtsid osa 90 kodutütart 30 rühmast. Õppepäewad peeti kaubanduskesikooli ruumes. Lektoritena esinesid malewa arst dr. Uustalu, pr. H. Puhk, J. Lilles ja major M. Tähiste.

Omandatud teadmistega on õppepäewadest osawõtnud kodutütreil wõimalik sooritada wastawaid erikatseid.

A. Linno sai halwatuse

Linna elektrijaama juhataja A. Linno, kes wiibis käesolewa kuu alul paar päewa Tartus, sai seal raskekujulise halwatuse. Nagu Pärnu saabunud teated kõnelewad, tabas halwatus A. Linnot ajal, kui ta koos ühe sõbraga parajasti oli jalutamas ühel südalinna tänawal. Ta toimetati kohe üldkooli närwihaiguste kliinikusse, kus wiibib praegu rawimisel. Tema terwislikku seisukorda peawad arstid wäga tõsiseks.

Armastuse Alõpp-surm

Victor France'i armastus- ja seiklusromaan

16

Nad pekšid teda peenete piitsadega, lõikasid tal juukšed ning kõrwad peast ja saatsid ta ihualasti Smyrna tänawale — walge ja ümarik nagu alabaster — ja ka ilus, sest tal polnud enam wäikseid roosaid kõrwakesi — kange karistus muidugi — pole ju igakord kerge truuks jääda wanale, raswasele türklasele. Nii see on. Leiate Mercedesi kõrwaltoast. Pidin panema talle raudwõru kaela ümber, kuna ta oli sõnakuulmatu. Homme annan talle tubli keretäie peksa — see on ainus rõõm, mis mulle elus weel jäänud — — —"

„Elajas," hüüdis Hugo, kummardus ettepoole ja riskus kiire liigutusega teise rewolwri eide käest. „Lasen teid maha wiie sekundi pärast, nii et parem on kui walmistate surmale."

Eit tõstis rahulikult tema kätte jäänud rewolwri. Hugo käsi wäriseb wastikusest ja wihast.

„Minu käsi on rahulikum," tähendas eit. „Luban teid, esimesena lasta."

Hugole tundus, nagu oleks läh nemcs wiimne tund. Naise alatu jutt oli teinud ta peagu haigeks ja ta tundis, et ei suutnud lasta. Isegi kui ta lasknud oleksti poleks ta tappa suutnud eides pesitsewat kurjust — see oleks ikkagi elanud edasi. Hugo silmitses naist ja talle näis äkki, nagu oleks jälle tundnud mõrumagusat parfüümi ja kuulnud meeldiwat häält õrnasti ütlewat:

„Oo, ma loodan, et kohtume weelgi."

Samal hetkel ütles ukse juures iroonilise hääl:

„On teist wäga armas, härra Tower, et lõbustasite mu ema, tõesti wäga armas. Ta on aga waimuhaige, nii et ei mõista wist sõnagi teie jutust ja ta on pealegi pime, nii et ta teid ei näegi."

„Mis — pime?" Hugo käed waljusid alla, ning ta pöördus uksel seiswa mehe poole.

„Jah, ta waesekene on waimuhaige ja pime," ütles sir James Rackman, awas rewolwri ning näitas Hugole. Relw oli laetud tühjade padrunitega. Sir James pani förme huu ile ning sosistas:

„Ta ei tohi seda teada."

„Mida ma teada ei tohi?" küsis eit kiiresti.

„Ei midagi ema. Nüüd aga pead minema woodi, mu armas."

Rackman aitas ema üles tõusta ning ulatas talle eebenipuust kuldnupuga kepi.

„Kas pean kõigistama Mercedesile?" küsis poeg, ema aga wastas õudse hirwitusega:

„Kõlista pealegi kui soowib, ta ei saa aga tulla. Ta oli nii õnnetu ja pidin ta lõpuks aheldama. Mulle teeb tõesti rõõmu talle hommikul piitsa anda."

Selles ei näinud olewat midagi erakordset, sest sir James Rackman ainult muigas ja kehitas õlgu.

Naine ulatas Hugole käe, mille see wiisaka kuid mehaanilise liigutusega tõstis huultele.

Kummardades wana, kortsunud käe üle, nägi ta selle ühes sõrmes sõrmust, hiiglasuure roheliise smaragdiga. Talle tundus äkki, nagu peaks järgnewal hetkel üles waadates nägema musta maski tagant kahe särawat silma.

Hugo kuulis wanaeite lühidalt naerwat ja woodi poole sammudes kepiga põranda wastu kopsiwat. Uks suleti, toas walitses waikus. Ta teadis, et Rackman teda silmas pidas ja ootas, et ta kõneleks.

„Astu sisse, Lamole, — härra Tower on olnud nii armas ja tulnud meile külla."

Hugo kummardus kangelt uustulnuki ees ja silmitses teda uuriwalt.

Cornelius Lamole, endine Saksa maakrahw oli pikk, tugew mees, ülespoole pikerguse peaga. Ta juukšed olid lõigatud nii lühikeseks, et näis nagu oleks neid pügatud habemenoaga, käed aga olid kaetud pikkade, mustade karwadega.

„Kahetsen, et teie autosõit siia ei olnud just kõigiti küllalt mugaw."

„Oo, polnud wigagi. Wõin kinnitada, et see mulle isegi meeldis." Ta muigas. „Ma ei teadnudki, et peate ka taksoautosid."

„On weel paljugi asju, mida te, noormees, ei tea, — õige palju isegi."

„Aga kui te nii meeleldi minuga kõneleda tahtsite, miks te mulle selleest ei teatanud. Kui teadnud oleksin, et see nii tähtis on — — —"

„Palusin teid tulla hommikul. Lamole ise sõitis autoga Cartareti juurde ja lasi edasi anda teile kirja."

„Aga kuidas te teadsite, et seal olen?"

„See oli ju äärmiselt lihtne, armas sõber. Kuna te minu wastu nii heatahtlik olete, on ju täiesti loomulik, et omalt poolt teen, mis wõimalik teie julgeoleku kaitseks. Te siis ei teagi, et teil ihukaitse on alati kaasas?"

„Istus see ehk täna warahommikul suures autos, mis mulle Grosvenor tänawal otsa sõitma pidi?" küsis Hugo süütult.

„Wõimalik, wäga wõimalik. Kollane Hispano auto, eks ju?"

„Täiesti õige," mõõnas Hugo. „Annaksin teile nõu, temalt nõuda ettewaatlikumalt sõita. Ta kihutab tõesti liiga hooletult, kui lubate, et juhin sellele teie tähelepanu."

NIKOLAI KIRIK LEEKIDES

E. BLIEBERNICHT

VII

Eeltöödega kiriku parandamiseks alustati varsti. Veel saanitee ajal toodi »Vilkoperi« metsast palke. 4. märtsil andis kindralkuberner loa laenata linna kassast parandustööde jaoks 2848 rubla. 7. mail 1771. a. annab ta nõusoleku korjanduse korraldamiseks uute kirikukellade jaoks. Korjandus teostatakse 18. 19. ja 20. mail. Korjanduse raamat sisaldab esimesel leheküljel alljärgneva pühenduse tolleaegselt ülemõpetajalt Wilhelm Scipiolt: „Too Jumalale tunnistust ohvriks ja tasu ära kõigevägevamale oma tõotused.« (50 laul 14.) Seda nõuab meilt, selle linna elanikelt, Jumal, kuna ta meie kiriku ja selle torni hirmsal kahjutulel 4. jaanuaril on valitsenud armulise Jumalana, tuult ja ilma ja edaspidist õnnetust nii eemale hoidnud, et igaüks oma onni elama jääda võiks ja kellelgi selles suures hädaohus tõsist kahju pole tekkinud.«

Korjanduse korraldamise usaldas raad: Daniel Friedrich Wulfsdorffile, Martin Nicolaus Schmidtile ja Johann Gottfried Eckardtile. Korjandus viidi läbi suure eduga: 137 annetaja summa oli kokku 2371 rubla ja 70 kopikat; tolleaegne politseibürgermeister Hans Dietrich Schmidt annetas üksinda. 1000 rubla. Ka edaspidi olid kodanikud nõus kiriku parandust toetama. Bürgermeister Schmidti abikaasa Agathe, sünd. Brehmer, ja „Ursula Margarethe von Dohren, sünd. Heno, kinkisid kirikule uue ajanäitaja, mille valmistamine maksis 581 rubla. Sellele kingile lisasid nad hiljem kella löögivärgi. Suurkaupmehed annetasid palke, laudu ja katusekive, hobusteomanikud lubasid materjali kohaletoimetamiseks hobuseid 228-ks töötunniks.

Ajanäitaja löögivärk kinnitati torni keskpaika, väljaspoolt. Kella numbrilaud kavatseti asetada torni kõigele neljale küljele, kuna enne oli numbrilaud olnud ainult lõunapoolsel küljel.

14. juulil heisati torni tippu varras ja 22. augustil asetati trummide ja pasunate saatel kohale kukk ja muna. Puusepasell Kiessling pidas torni tipust kõne »käsitööliste kombekohaselt ja tõi tervisi.«

Ka võõbati kirik seest uuesti. Kirikutorni katmiseks raudplaadiga palgati plekseppmeister Bitter, kuid mõne nädala pärast selgus, et ta oma ülesandega valmis ei saa, kuna torm mitu raudplaati lahti kangutas ja alla paiskas. Seepärast otsustas raad selle töö usaldada Stokholmist päritoleva Pärnu kodaniku vaseseppmeistri Johann Friedrich Steini hoolde. Varsti selgus aga, et torni katmiseks määratud summast ei piisa ja raad oli sunnitud kindralkubernerilt uuesti paluma summade määramist.

20. veebruaril 1772. a. saabus kubernerilt vastus, milles ta avaldab imestust, et raad on asunud enne ehitama torni, kui pole selgitanud selleks kuuluvat summat, ega kohta, kust seda saada, ja et raad on korraldanud korjanduse uute kellade jaoks ja lasknud neid valada, enne kui ta oleks küllaldaselt hoolitsenud torni eest, kuhu uued kellad mahutada tulevad.

(Järgneb)

Filosoofia doktor sulaseks Audru riigimõisa

Saabus 120 põllutöölist Leedust

Enamus saabunutest haritud inimesed. — Tänawuste wälistööliste seas rohkesti sõjapõgenikke

Pühapäewa õhtul saabus Walgast erirongil Pärnu 120 Leedu põllutöölist, kes järgmisel päewal Pärnus jaotati Pärnu, Audru ja P.-Jaagupi konwentide põllupidajate wahel. Saabunud tööliſt käis Walgas wastu wõtmas Pärnu maakonsulent agr. M. Jams, kes meie kaastööliſe sellekohaſele küſimusele leedulaste kohta tähendas, et „tänawu saabuſid puha härrad.“

Ja ega ta ei ekſinud. Juba wälimuſelt on tänawuſed wälistööliſed, kes ſuuremas enamuſes on poolakad, n. ü. härrasrahwas. Nii mõnigi mees nendeſt kannab healõikeliſt ülikonda (mis, tõſt küll, pikal reiſil tublisti kortſunud) ja naiſtegi ſeas eraldab ſilm õige mitut, kelle riietus kõneleb nende kunagiſeſt kuuluwuſeſt jõukaſſe ja haritud rahwaklaſſi. Neli-wiis meeſt kannab sõjawäewormi — muidugi on auaſtme ja muud tunnuſed ſineltelt ja frentſidelt kõrwaldatud. „Need on endiſed poola ohwitſerid,“ tähendab konſulent Jams. Ja ſeegi kord on tal õigus. Peagi weſtleme meeſtega iſe, kuſjuures ſelgub, et tegemiſt on tõepooleſt endiſe poola uhke armee ohwitſeriga. Mehed on ilmſelt reiſiſt wäſinud, miſpäraſt ka jutt nendega ei taha ſobida. Lööwad waid käega. . .

Audru riigimõiſa walitſeja Timuſk on heas tujus, askeldab oma 13 poolaka keſkel ja wiſkab lehemehelegi märkuſe: „Mul ſiin koguni üks doktor!“ Ning juba eſitlebki ta meid: 38-aaſtaſt pan Romanas Kruk-Lewkot ja käesolewate ridadega kirjapaniſat. Selgub, et tegemiſt on filoſoofia doktoriga, kes ſõjapõgenikuna kaotanud kogu oma waranduſe ja nüüd on ſunnitud olnud tulema Eeſtiſſe — põlluiööle. Mehe reiſikohwrilt leiduwalt fildikeſelt loeme: „Hotel Adlon, Berlin“. Ja — kunagi on ta korduwalt külaſtanud Saksamaa pealinna. Leidub ſellel kohwril weel teiſigi fildikeſi, mis kõnelewad, et ſelle doktoriſt omanik on reiſinud läbi peagu kogu Euroopa. Nüüd läheb ta aga waikſelt ja murtuna Audru riigimõiſa Pärnu lähedal. Mees waldab kuut keelt. Kõneleme ſaksa keeles. „Ega ma põllutööſt ſuurt midagi tea, kuid — mis ſeal's ikka, waheſt kulub füüſilinegi töö päris ära“, püüab mees heita weel naljagi. Kahjuks pole weſtluſeks kuigipalju aega: hr. Timuſt kirustab äraſõiduga. „Palun külaſtage mind“, lauſub doktor ja ſurub kaua ja tugewaſti lahkumiſel mu kätt.

„Selles peres on palju farnaſeid ſaatuſe-waeslapſi“, ütleb üks konſulentideſt. Ja jutuſtab, et Helme konwenti olewat ſulaſeks läinud Wilniuſe endine maakonnaagronom. Ka Jänesſelja mõiſa rentnik hr. Kurm wiib oma tallu ühe akadeemiliſe haridusega põllumehe — agronomi, kes waatamata oma wintſutuslikule minewikule on heas tujus. „Waatame, ehk ſuudame midagi kaſulikku ära teha“, ſõnub agronomiſt ſulane ja pärib peremehelt üht-teiſt ſelle mõiſa maadeſt.

Saabunute ſeas on teiſigi haritud inimeſi: hobuſekaswatuſe eriteadlaſi, paar kooliõpetajat jne. Aga igaſugu ametmehigi, nagu auto- ja traktorijuhte, ſeppaſid, mehaanikuid j. t. Kuid ſedaſorti „antwärkidega“ tekib peremeeſtel kohe alguſes häda: põllutööd mehed ei taha, ſoowiwad ſepatööd wõi jälle traktori- wõi weoautojuhiks. „Küll ma teiega toime tulen,“ ſeletab üks peremees ſõbralikult ühele ſelliſele „antwärgile“, „panen teid weoautoga piima meiereiſſe wedama.“ Miſpeale poolakas aina naerab, paljaſtades paar kuldhammaſt . . .

Kogu eilſe päewa keſtes wõis Pärnus näha peremehi koos oma uute ſulaſtega-tüdrukutega linnas ringi liikumas. Saabunud tööliſteſt läks Pärnu konwenti 35, Audru konwenti 50 ja P.-Jaagupi konwenti 35 iſikut. Enamuſes olid nad wallaliſed.

Audru haritud põllutööliste keskel

Kuna esmaspäewaks ſaabuſid Audru riigimõiſa leedu põllutööliſed endiſelt poola alalt, kelledeſt enamus intelligent inimeſed, ſiis ſõitis meie lehe eſindaja Pärnuſt kohale haritud põllutööliſtega jutlema.

13-liikmeliſe leedu poolakate koloonia keſkſemaks kujuks on 38-aaſtane kaks korda ülikooli lõpetanud *mees magiſtri ja dr. aukraadiga Roman Kruk-Lewko.*

Juteldes lehemehega ütleb kaks korda ülikooli lõpetanud ja nüüd põllutööle tulnud mees: „Eeſti on nüüdſeſt peale paljude poolakate uus kodumaa, õieti ta on meie teine kodumaa. Ma olen kogu aeg Eeſtile mõelnud, kuid ialgi ei wõinud arwata, et ta ſaab mu ueks elupaigaks. Olen õnnelik, kuigi tean, et uus töö pole kerge.

Edaſi ſelgub jutlemiſel, et Roman Kruk-Lewko on eſiteks lõpetanud ülikooli põllumajanduſe alal magiſtri kraadiga ja hiljem filoſoofia teaduskonna doktori aukraadiga. Niipea kui puhkes Saksa-Poola ſõda, mobiliſeeriti ka tema. Sõjaſt wõttis ta osa Lomſa all, olles ſoomusrongi kapteniks. Saatus tahtis niiwiiſi, et mees langes fakſlaste kätte wangi. Paar kuud wangilaagris Saksamaal. Siis wabanemine. „Mida teha?“ Mõtleſin endamiſi, ſeſt kogu mu elu oli ſegamini paiſatud.

Mind ei wõlunud Saksamaale jäämine, kuna teadſin et Eeſtis on alati poolakatele ſoojalt ſuhtutud. Tulin ſiis Wilniosſe, kus mu naine ja lapſed. Pidaſime nõu. Neid peab ülewal Punane Riſt, kuna kogu meie waranduſ on läinud neljа tuule poole. Lõpeks otſuſtaſin Eeſtiſſe tulla põllutööliſeks. Waatan ſiin ringi ja kui wähegi wõimalik, toon ka naiſe ja lapſed järele. Ja ſeda juba üena pea.“

Mees jutuſtab ja piſarad jookſewad. Kuigi ta riided ei ütle, et on tegemiſt filoſoofia doktori ja magiſtriga, paiſtab igaſt filbiſt mehe intelligentſi.

Ta waldab terwelt kuut keelt. On aaſtate eeſt Warſſawiſs oſa wõtnud ja juhatanud üht ſuuremat rahwuswaheliſt kongreſſi. Nüüd on ſee aga kõik mööda.

Teine ſümpaatne kuju Audru riigimõiſa poola leedukate ſeas on 27-aaſtane Anton Plewa, kes 1935. a. lõpetas Warſſawi ülikooli inſenerina. Ta on iſe pärit Wilno maakonnaſt, mis jäi Nõukogude Liidu kätte. Sinna on jäänud ta wanemad ja omakſed. Kaotanud kodu ja teeniſtuswõimaluſed, ei jäänud mehel muud üle, kui tulla Eeſtiſſe põllutööliſeks. Aga ſeegi näib olewat tal hädaabinõuks, kuna mees loodab leida Eeſtis tööd arhitektuuri alal. Nõõmus noormees ſeletab ükſikaſjalikult, kuidas olnud sõjapäewil Wilnos.

13 liikmeliſe wälispõllutööliſte hulgas Audrus oſutub iluduskuningannaks prl. Janina Lazkiewie-

Naumann, Husqvarna ja Vene

õmblusmasinaid

ostate odavaimahinnaga Pärnus, Tallinna mnt. 17

Vennad JEERIK

Wahepeal ſaabubki walitſeja ühe põllutööliſega leedulaſega poeſt, kus on oſtetud tuliuued keedunõud ja panged. Iga minut on oodata „koka“ määramiſt, aga enne ſeda ſõidame meie Audruſt Pärnu poole tagaſi.

10×500 m teatejooks läbi linna

Pärnumaa Spordiſeltſide Liidu korraldusel toimub teiſel ſuwiſtepühal, 13. ſlp. traditſioonili ne 10×500 m. teatejooks läbi linna. Jooksuſt wõtawad oſa 6—7 meeskonda. Iſegi raskejõuſtikliſed panewad omalt poolt wälja kaks meeskonda.

Staadion awatakſe kergejõuſtiklaſtele

Täna, teiſip., 7. ſlp. kl. 6 õhtul alates on ſtaadion kergejõuſtiklaſtele harjutuſeks awatud. Eſialgu ei saa weel jookſurabaſid kaſutada, kuna need wajawad rullimiſt. Wiimaſte töödega alustatakſe lähemail päewil.

„Kalewil“ oli kaotuſte päew

Liiduklaſſi awamatš kaotati „Eſtale“ 1:5

„Kalewi“ jalgpallimeeskonnal oli pühap. Tallinnas eſimene liiduklaſſimäng käesolewa hooajal „Eſtaga“. Liiduklaſſi tewadſarja mängude ſiſſejuhatuſel ei läinud „Kalewi“ läſt hästi — mängu wõitis „Eſta“ iuimuſega 5:1, pooloeg 2:1. „Kalewi“ meeskond mängis eſimeſel poolajal hästi ja oli kohati iſegi ülekaalus, kuid mängu lõpp kujunes nõrgaks.

„Kalewi“ tetne garantuur mängis ſamal ajal Pärnus ſõpruswõiſtluſes Sindi „Kaſuga“, kellele kaotati 0:4, poo aeg 0:1.

Öövalve

5.—11. maini „Lõwi“ apteegis.

6. mail õnnetu surma läbi lahkunud seltskonna tegelast,

Alfred Laas'i

mälestavad

K. L. III komp. Reiu rühm
Reiu Hariduse Selts
Tahkuranna Tuletõrje Ühing
Isamaaliidu Reiu osakond
Reiu algkooli hoolekogu

Lühikese haiguse järele lahkus minu armas abikaas ja minu kallis isa ning äi 75 a. vanuses

Märt Rohelmägi

(end. Grünberg)

mälestavad kurbuses

lesk, poeg, minija ja omaksed.

Matmine teisipäeval, 7. mail, kell 7 õhtul ev. lut.-usu kalmistule.

Söögisaal

„Säde"

Munga tän. 2 (Lastepargi vastas).
Alati saadaval maitsvaid
hommiku-, lõuna- ja õhtu- **sööke**
Kõök endise „SALVE" koka juhatusel.
Palun kõiki lahkelt külastada.
Austusega **omanik.**

Mööblitööstus

K. Kuulbusch

Pärnus, Riia mnt. 50, telef. 747.
Valmistab kõiksugust mööblit. Laos valmis **suurimas valikus** magamis- ja söögitoa mööblit. kirjutuslauad, esiku- ja vannitoa peeglid jne.
Soodsad hinnad, järelmaks võimaldatud.

Vajatakse

meestöölisi

kalapakkimise alal. Tulla »JAHTA«, Loosi 1.

Valgustuspetrooleumiga

varustuskaarte

(hind à 2 senti) ühe aasta peale 1. V 1940. — kuni 30. IV 1941. a. antakse välja majaraamatu ja elanike nimekirja esitamisel linnavalitsuse hoolekande osakonnas 7. kuni 25. maini, igal äripäeval kella 9—14.

Pärnu Linnavalitsus.

K-m. Hans Diedr. Schmidt
Pärnu, Pühavaimu tn. 8

müüb põllupidajaile

linakülviseemet

hinnaga 55 senti kilo.

Daamid omate häid

elektrilokke

välis õlidega

ja igasuguseid moodsaid **seemneid**

S. Soovliku juuksetöötus,
Brackmanni tn. 9.

Tagasi jõudnud
Vastuvõtt: 10—12 ja 6—7
Dr.

E. Kaar

Kuninga t. 22, Pärnus.

Odavad lapsevankrid, mööblid, peeglid ja **KÕIK sugu muud majatarbed** on alati saada ostu- ja müügiärist

E. KANTS
Pärnus, Vilmsi tn. 7.

Müüa

3-kordne telliskivist maja hind Kr. 6.500, sellest pikaajalist võlga Kr. 27.500; 2 maja suure aiaga Kr. 7.000; maja kauplusega Kr. 3.750, väljam. Kr. 2.000 j. t. Talud hinnaga Kr. 1.000—42.000. Rohkel arvul ka vallasvara. Kõik, kes midagi soovite osta, müüa, rentida, vahetada pöörduge v/k. „Talud-Majad" poole Pärnus, Brackmanni tn. 11, II korral.

Tütarlaps soovib äriste

õpilaseks

Kirjad alt. «21».

Tähelepanu!

Kohe tarvis **noort tüdarlast** juuksetööstusse, Tallinna mnt. 11.

M. Must.

Müüa

automootor

magneeto süütega tälesti korras, võimalik petrooleumi kütte ja kaks 6-voldilist auto akut, üks 2-v. papiine
Küsida alt.

Müüa

mootorratas
Korviga.

tälesti sõidukorras firme «Ais» 500 c. Pöörata Pärnus, Aida 3, J. Madisoni töökotta.
H-ra Loosmani poole.

Vajatakse

naispikolot

Hotell »Bristol«.

Evakueerimise ja likvideerimise puhul odavasti

müüa

igasugust kaupa ja tühjad kastid, Kuressaare mnt. 7—2.

Vajatakse

kudujat

Tulla Pikk 15, kella 10—11, tekstiiltööstus «Angora».

Vajatakse oma kodust käijat

teenijat,

kes keeta oskab. Küsida Kalevi 45, «Uuloni äris.

Vajatakse korralikku keetaoskajat

teenijat

Riia mnt. 64, Klaus

Kestvale tööle tarvis

poisse

Küsida Hommiku t. 2,
A. Kivikas.

Vajatakse keetaoskajat

köögi-teenijat

restorani Küsida alt

Müüa soodsalt sõidukorras

mootorratas

suurus 250 ccm. Küsida Gustav-Adolfi 9,
jalanõudetööstus

Müüa

jõuvankri järelkäru

heade kummidega.
Küsida alt.

Tarvis eraldi sissekäiguga

möbl. tuba

Teat. alt. «Mugav tuba».

Riigiteenija vajab 1—3-t. köögiga

korterit

Soovitav vanni ja veevärgiga Teatada andmetega kuni laupäevani alt.
«Aastaäärik 1».

Soovitakse üürida tälesti head

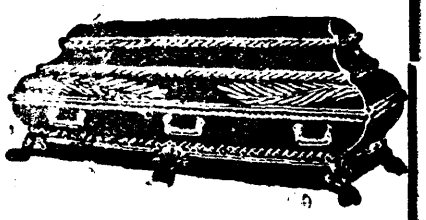
tiibklaverit

suvehooajaks, üüriga 30 krooni kuus. Teat. alt. «Hea tiibklaver».

Müüa häid Virumaa söögi- ja seemne-

kartuleid

Eliisabeti 39.

Alaliselt suur valik mitmesuguseid puusärke ja hanariste.
Kaunistamine kõikide soovi kohaselt Töö korralik. Hinnad odavad Puusärgitööstus

L. Mühlmann.

Pärnus, Pühavaimu tn. 10, kod. telef. 138.
ja Malmö tn. 7, tel. 500.

Jalgratta- ja viilitööstus

F. Reinsar

Pärnus, Allika 3, tel. 6-25

Jalgrataste ja nende osade valmistamine, emailimine ning parandamine. Suurim ja täielikum viilitööstus.

Vanade viilide ja rasplite ümberraiumine, sahammaste stantsimine, teritamine jne

---

Teadaanne

Käimlatest mustuse kõrvaldamise uue määruse kohaselt Pärnu linnas on lubatud tarvitada selleks ainult õhukindla seadeldisega varustatud autot.

Pärnu kompostitööstus

omab sinukesena Pärnus määrusele vastava **mustusevee autо.**

Tellimistega palutakse pöörata

Kalevi t. 11, tel. 444.

A. Tulsk.

Pärnu Kristlik Noorte Naiste Ühingu asjade-loterii loosimisel 6. mail s. a., langesid võidud järgmistele numbritele:

2, 126, 178, 244, 270, 293, 425, 474, 477, 533, 552, 554, 561, 567, 601, 641, 704, 778, 818, 826, 829, 920, 971, 1177, 1203, 1217, 1269, 1282, 1300, 1301, 1330, 1391, 1395, 1398, 1414, 1416, 1451, 1518, 1585, 1596, 1597, 1645, 1729, 1735, 1810, 1836, 1850, 1858, 1923, 1927, 1940, 1989, 2131, 2139, 2144, 2175, 2199, 2239, 2251, 2344, 2404, 2426, 2445, 2472, 2500.

Võitude välja andmine toimub ühe kuu jooksul ühingus, Gustav-Adolfi 2, äripäeviti kl. 10—12 e. l

---

Kuulutus.

Pärnu Maavalitsus vajab

kiviklompijaid:

Mõisaküla—Jäärja teele.

(Pöörata tööde juhataja insener Heinrich Traksmann'i poole, Jäärja, Mardimaa talu, tel. Jäärja 9-01).

Kilingi-Nõmme teemeistri piirkonda.

(Pöörata Kil.-Nõmme piirk. teemeistri V. Järine poole, tel, Kil.-Nõmme 36).

Pärnu Maavalitsuse Teedeosakond.

Uuendage aegsasti mele lehe tellimist